

Bình luận thời sự:

TƯƠNG LAI QUAN HỆ VIỆT-MỸ SAU THƯỢNG ĐỈNH 25-7-2013

Đào Như

Theo tường thuật của một số báo chí Việt ngữ tại Hoakỳ: Phái đoàn của nhiều cộng đồng người Việt gần 1000 người đến từ New Jersey, Philadelphia, thậm chí từ cả Cali đã phải đi suốt đêm mới đến được Washington D.C cho kịp giờ Tổng thống Obama tiếp Chủ tịch nước CSVN, Trương Tấn Sang, trong một buổi gặp gỡ vội vã ngắn ngủi. Vào lúc 10:10 sáng hôm 25/7, có đoàn xe của ông Sang đến, toàn nhóm biểu tình hơn 300 người Việt với biểu ngữ: “No human right-No trade” và hô to “trả lại tự do cho Điếu Cày- Cho Luật sư Lê Quốc Quân”...Cuộc biểu tình chấm dứt lúc 11:15 sáng cùng ngày vì cuộc gặp gỡ giữa Tổng thống Hoa kỳ Obama và Chủ tịch nước CSVN, Trương Tấn Sang cũng vừa kết thúc vài phút trước đó. Sau cuộc gặp gỡ với chủ tịch Sang ngắn ngủi trên dưới 1 tiếng đồng hồ, Tổng thống Obama bay đi Florida. Theo lệ thường, sau buổi gặp gỡ tuy vội vã ngắn ngủi vẫn có bản tuyên bố chung. **(1)** Điều quan trọng trong bản tuyên bố chung này là ông Obama và ông Trương Tấn Sang cùng quyết định hai nước Việt Nam và Hoa Kỳ thiết lập Quan Hệ Đối Tác Toàn Diện-QHĐTTD. Hai nhà lãnh đạo Việt Mỹ nhấn mạnh rằng: Các nguyên tắc trong Quan Hệ Đối Tác Toàn Diện Việt-Nam-Hoakỳ gồm có việc tôn trọng Hiến-Chương LHQ, luật pháp quốc tế, tôn trọng thể chế chính trị, độc lập, chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của nhau. Có sự kiện hơi khác lạ trong bản tuyên bố chung: Cả hai nhà lãnh đạo không hề nhắc đến việc nâng QHĐTTD lên tầm Chiến lược. Có lẽ vì QHĐTTD Việt-Mỹ còn non ngày, non tháng, còn quá sớm để nâng lên tầm chiến lược chăng?

Phần còn lại nội dung của bản Tuyên Bố Chung xem chừng giống những gì mà ông Sang bộc lộ trong buổi Hội thảo do Trung Tâm Nghiên Cứu Chiến Lược Quốc Tế tổ chức. Sau cuộc họp ngắn ngủi tại tòa Bạch Ốc với Tổng thống Hoa kỳ

Obama, Chủ tịch Sang cùng ngày liền sau đó đến tham dự buổi hội thảo có tên là “*Banayan Tree Leadership Forum*” với các thành viên của tổ chức Trung Tâm Nghiên Cứu Chiến Lược Quốc Tế-CSIS- tại Washington D.C. Buổi hội thảo kéo dài 1 tiếng đồng hồ, bắt đầu từ 5:00 chiều. giờ địa phương và được trực tiếp truyền hình qua hệ thống *Live Cast*. Đây là một bất ngờ vô cùng lý thú.

Tại buổi hội thảo này, sau bài diễn văn gần 30 phút, và sau khi đánh giá cao tổ chức CSIS, Chủ tịch nước CSVN Trương Tấn Sang nói về vai trò Á châu trong nền kinh tế toàn cầu: Hiện châu Á có 10 nền kinh tế trong số 20 nền kinh tế cao nhất thế giới, và nắm giữ 2/3 nguồn kinh tế toàn cầu. Ông Sang cũng cho rằng Á châu là trung tâm của cơ hội phát triển kinh tế. Do vậy các nhà lãnh đạo các quốc gia trên thế giới đều quan tâm đến những gì đang xảy ra ở đó, vì đó cũng là môi trường tiềm năng đóng góp then chốt cho phát triển kinh tế toàn cầu. Liền sau đó Chủ tịch Sang nói thêm rằng Châu Á cần phải có một môi trường ổn định, hòa bình và giảm thiểu mọi xung đột, phải có chính sách bảo vệ quyền lợi chung như quyền tự do hàng hải. Về quan hệ với Hoa Kỳ, đây cũng là cơ hội để cho ông Sang bộc lộ một phần nội dung của buổi họp ngắn ngủi với Tổng thống Obama hồi sáng cùng ngày. Chủ tịch Sang cho hay là sự hợp tác Mỹ-Việt sẽ được phát triển mạnh về mọi mặt bề rộng cũng như chiều sâu từ kinh tế, chính trị, ngoại giao, kỹ thuật cho đến đào tạo chuyên gia. Ông Sang cũng cho biết, qua buổi họp sáng nay, ông Obama đã đồng ý sẽ hoàn thành thỏa hiệp về Hiệp Ước Đối tác xuyên Thái Bình Dương-*TPP*-có thể vào cuối năm nay.

Khi được hỏi về sự khác biệt nhân quyền giữa hai nước Việt, Mỹ, Chủ tịch Sang trả lời: Sự khác biệt giữa hai đối tác thì đương nhiên thế nào cũng có. Nhưng để giảm thiểu sự khác biệt hai bên cần đối xử với nhau bình đẳng, tương kính, tôn trọng chủ quyền và độc lập của nhau. Cuối cùng Chủ tịch Sang nói rằng: “Việt Nam sẵn sàng đối thoại thẳng thắn với Hoa Kỳ về mọi vấn đề kể cả nhân quyền và tự do tôn giáo, để nâng tương quan giữa 2 nước lên tầm quan trọng hơn. *Hợp tác với các nước khác, thuộc tổ chức LHQ là quyền của mọi quốc gia và chúng tôi chọn mối hợp tác toàn diện với Hoa kỳ.*”

Một cử tọa người Việt đơn cử việc Philippines đưa Trung Quốc ra tòa án quốc tế thách đố việc Trung Quốc đòi chủ quyền hầu hết toàn bộ Biển Đông trong đó

có chủ quyền Manila, đường Lưỡi bò...Và cử tọa người Việt này hỏi ông Sang khi nào Việt Nam mới đưa khiếu nại của mình ra tòa án quốc tế. Ông Sang trả lời: VN luôn luôn phản đối đường 9 điểm của Trung Quốc trên Biển Đông và cho rằng đường 9 điểm này hoàn toàn vô căn cứ. Philippines có đủ mọi quyền đưa tranh chấp ra tòa án quốc tế.

Được hỏi về vai trò người Mỹ gốc Việt, trong tương quan giữa hai nước Việt Mỹ, Chủ tịch Sang nói: Ông cảm ơn nước Hoakỳ đã tạo điều kiện cho người Mỹ gốc Việt ở Mỹ được thành công cả hai mặt kinh tế và chính trị. Ông Sang cũng bày tỏ: “Tôi tin tưởng là người Việt ở hải ngoại sẽ tiếp tục đóng góp vai trò quan trọng trong việc nâng cấp nền bang giao giữa hai bên...”(2)

Sự tin tưởng của Chủ tịch nước CSVN Trương Tấn Sang vào khối 1, 5 triệu người Việt tỵ nạn tại Mỹ, làm nhiều người giật mình nhớ thông điệp của Chủ tịch Sang gửi cho Chính phủ và nhân dân Hoa kỳ trước thềm chuyến công du Mỹ của ông *viết bằng tiếng Anh xuất hiện trên bao Washington Post vào ngày 25-7-2013*. Đây cũng là một góc khuất ít người nhìn thấy.

Nội dung và văn phong của thông điệp của chủ tịch Sang khá xúc tích mang nhiều ý nghĩa khẳng định chỗ đứng của Việt Nam trong thế giới toàn cầu hóa hôm nay. Ông Sang viết:

“Sau 30 năm tiến hành đổi mới Việt nam đang vững bước trên con đường công nghiệp hóa, hiện đại hóa, xây dựng một nước Việt Nam giàu mạnh, công bằng dân chủ và văn minh...Việt nam đã trở thành thành viên tích cực và có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế, đang nỗ lực tăng cường quan hệ hữu nghị và hợp tác với các nước, hội nhập toàn diện...Cùng chung tay đóng góp vào duy trì hòa bình, ổn định thúc đẩy hợp tác và phát triển ở khu vực và thế giới...Hiện nay Việt Nam và Hoa kỳ đang cùng các đối tác khác hoàn tất đàm phán Hiệp định Đối tác xuyên Thái Bình Dương-TPP, xây dựng và củng cố cấu trúc khu vực châu Á-Thái Bình Dương với ASEAN là trung tâm. Trong tiến trình này một nước Việt Nam độc lập cường thịnh với chính sách đối ngoại độc lập, tự chủ, hòa bình đa phương hóa, đa dạng hóa, có lợi cho các nước trong đó có Hoa Kỳ...”. Chủ tịch Sang sau đó đi đến kết luận: “Ngày hôm nay khi tôi đến thăm đất nước và nhân dân Hoa kỳ, chúng ta cùng chia sẻ niềm vui vì ý nguyện

của Chủ tịch HCM gần 70 năm về trước mối quan hệ 'hợp tác đầy đủ' giữa hai dân tộc chúng ta đã thành hiện thực." (3)

Phải thành thật mà nói những viện dẫn của Chủ tịch nước Trương Tấn Sang rất trung thực, nhưng sự trung thực ấy lại được miêu tả qua một văn phong thách thức, khó tạo được sự hòa hợp, khó chinh phục trái tim và bộ óc của người nghe, người đọc, nhất là của chính phủ và nhân dân Hoa Kỳ. Do vậy không trách gì được thái độ thiếu nhiệt tình của Chính phủ Hoa Kỳ trước chuyến viếng thăm Bạch Ốc của chủ tịch Sang. Buổi tiệc duy nhất mà chính phủ Hoakỳ chiêu đãi ngài Chủ tịch Trương Tấn Sang là bữa ăn trưa vừa làm việc với ngoại trưởng John Kerry tại bộ ngoại giao Hoa kỳ hôm 24/7. Chủ tịch Sang không được đón tiếp cấp nhà nước, thậm chí người đón chủ tịch Sang tại Bạch Ốc để giới thiệu với tổng thống Obama chỉ ở cấp bậc đại sứ, ông David Shear, Đại sứ Hoa Kỳ tại Hà nội...Khác hẳn hôm 19/6 vừa rồi, trong chuyến công du Bắc kinh, Chủ tịch Trương Tấn Sang được long trọng đón tiếp và cùng Chủ tịch Tập Cận Bình duyệt dàn chào danh dự.

Trước những thực tế phũ phàn trong việc tiếp đón chủ tịch Sang như vậy, có nhà quan sát vội đưa câu hỏi: Liệu Chủ tịch Sang và Bộ Chính trị Hà nội nghĩ gì khi phải chọn lựa giữa Bắc Kinh và Washington? Câu hỏi này thiếu căn bản thực tế. Thế đứng chính trị của Việt Nam hiện tại không phải là chọn bên nào? Ngã bên nào? Đi bên nào? Việt nam hôm nay đang phấn đấu tìm cách ngẫng đầu đi giữa hai hay nhiều thế lực mạnh hơn mà không bị sức ép và cùng với họ vươn lên. Đó không còn là chiến thuật nhất thời, tạm bợ. Đó là chiến lược cũng là chủ thuyết mà Việt nam đang kiên trì và khéo léo thận trọng theo đuổi một cách uyển chuyển kịp thời. Đó là triết lý, là chủ thuyết bảo vệ sống còn và phát triển không những của riêng ViệtNam, chung cho cả các nước nhỏ khác để tồn tại và cùng phát triển với nước lớn hơn chung quanh mình. Kết quả cuộc thương lượng giữa Chủ Tịch Sang và Tổng thống Barack Obama cũng không thể đi đến kết luận rằng hai bên cùng thắng, vì mục đích của buổi thương lượng trên không phải để cho bên nào tạo được một chiến thắng, không có mục đích để ai thắng ai mà trái lại mục đích của buổi thương đỉnh đó để thăng hoa mọi quan hệ giữa các đối tác trong mọi hợp tác. Do vậy ViệtNam và Hoa kỳ đã vượt lên trên những dị biệt nhất thời đã tiến đến quyết định chung: Thiết lập Quan Hệ Đối Tác Toàn Diện

hầu đưa mối quan hệ Việt-Mỹ đến khung cửa mở rộng hơn hướng về tương lai
thống thoáng về chính trị và phồn vinh về kinh tế./.

Đào NHƯ

BS Đào Trọng Thế

Thetrongdao2000@yahoo.com

July-28-2013

Oak park, Ill. USA

CHÚ THÍCH

(1)- Vietnam US issue joint statement

http://en.vietnamplus.vn/Home/Vietnam_US-issue-Joint-Statement/20137/37112.vnplus

(2)- Việt Mỹ Nâng Cấp Quan Hệ

http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2013/07/130725_barack_obama_truong_tan_sang.shtml

(3)- Thông điệp nhiều ý nghĩa trên báo Washington Post

<http://www.similarsites.com/goto/truongtansang.net>